EXTRAORDINARY

Marina Andree Skop & Vanda Raymanova, Kroatië / Slowakije / Slovenië / Letland / Servië; 2026, 83'

Leerdoelen:

ASS | neurodiversiteit | crimi | familie | broer & zus

Wanneer de ouders van Alice op mysterieuze wijze verdwijnen, komt een groepje jonge speurneuzen in actie. Ook Alice's broer Milan sluit zich bij hen aan. Milan ziet de wereld op een andere manier. Wat aanvankelijk een obstakel lijkt, wordt een troefkaart bij hun speurwerk...

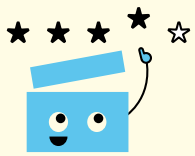

INHOUDSVRAGEN

leerkracht stelt de vraag, leerlingen zoeken het antwoord

Milan is een verrassend hoofdpersonage: hij praat nooit, maar de manier waarop hij, ondanks zijn autisme, zijn grenzen verlegt (het huis verlaten, mensen aanraken...) is een belangrijke verhaallijn in de film. **Vind je hem een geschikt hoofdpersonage? Waarom (niet)?**

Zijn zus Alice zegt: *"Mijn broer leeft in zijn eigen wereld."* Milan heeft zijn autisme onder controle in een onveranderlijke omgeving, maar niet in de buitenwereld vol onvoorspelbare factoren. Daarom is het voor hem een uitdaging om zijn kamer te verlaten en de wereld in te stappen. **Wat maakt Milan anders dan andere kinderen? Ken jij kinderen met een vorm van autisme** (medische term: ASS of autisme spectrumstoornis)? **Welke van Milans gedragingen vind jij typerend voor een kind met autisme?**

Zichtbare symptomen in de film: Milan draagt een helm; hij speelt met niemand; hij trekt de hele dag lijntjes op papier; geluidsprikkels storen hem enorm; zijn lichaamstaal is houterig, hij heeft moeite met aanrakingen; als Milan wandelt volgt hij een duidelijke structuur van lijnen op de grond; zijn impulsen zijn dwingend (waardoor hij moeite heeft met het opvolgen van commando's); stresssituaties veroorzaken tics (wapperen met zijn rechterhand), enz.

Autismespectrumstoornis (ASS), is een ontwikkelingsstoornis die zich op veel verschillende manieren en in uiteenlopende gradaties kan uiten.

leerkracht stelt de vraag, leerlingen zoeken het antwoord

De toestand van Milan eist veel inspanning van zijn ouders; omwille van hem gaan ze zelfs verhuizen. Daardoor heeft zus Alice soms het gevoel dat ze over het hoofd wordt gezien. *"Kan het iemand iets schelen hoe ik mij voel?"*

Alles wat broers en zussen met elkaar kunnen delen (vertrouwen, vriendschap, geheimen, bescherming, samen spelen, enz.), zal Alice van Milan nooit krijgen. *"Soms denk ik dat hij niet eens van ons houdt."* Ze wantrouwt contact met andere mensen (*"Heb ik ooit vrienden gehad?"*) omdat ze beschaamd is over haar broer. Maar doorheen het verhaal helpt ze haar broer om belangrijke stappen te zetten. **Weet je nog wanneer ze besefte dat Milan moeite doet voor haar en om haar geeft? Op welke momenten zag je dat Milan beter leert omgaan met fysieke aanraking?**

Milan verdedigt haar door hun belagers weg te jagen. Alice: *"Je kwam voor mij op!"* De eerste knuffel van zijn zus voelt heel onwennig, maar het fysieke contact tussen broer en zus wordt steeds makkelijker. Milan omhelst zijn zus zelfs (stijfjes en plichtmatig) om haar te troosten, en ze laten hun hoofden tegen elkaar rusten. Zij legt kalmerend een hand op zijn schouder. Ten slotte omhelst hij ook zijn ouders.

leerkracht stelt de vraag, leerlingen zoeken het antwoord

Alice zegt: *"Als je een broer hebt, dan weet jij wat het betekent om een zus te zijn."* **Heb jij broers of zussen? Wat betekent het voor jou om een broer/zus te zijn of te hebben?**

Het gezin van Milan en Alice wordt achtervolgd door twee maatschappelijk werkers. Zij willen bewijzen dat Milans ouders niet voor hem kunnen zorgen, zodat ze hem uit het gezin kunnen weghalen en in "een instituut" onderbrengen. Zij vinden dat de wereld op maat gemaakt is van gewone mensen, en wie daarvan afwijkt, moet uit de samenleving verwijderd worden. **Wat vind jij?** De discussie wordt in werkelijkheid vaak gevoerd: Moeten kinderen met een neurodiverse aandoening op een aparte school of kunnen ze meedraaien in de gewone klassen? **Wat kan een school doen om de toegankelijkheid voor mensen met ASS te verhogen? Wat kan er daarbuiten (bv. cinema, sportclubs, festivals, openbaar vervoer, enz.) nog gedaan worden om de drempels voor mensen met ASS te verlagen? Ken je daar voorbeelden van?**

prikkelarme filmvertoningen (stiller geluidsvolume), stiltewagons, zorgbegeleiding op school, buddy-systeem, een aparte, rustige speelplaats of een prikkelarme plek op school om je even terug te trekken, een koptelefoon mogen gebruiken, een stil uurtje in een museum of bibliotheek, vooraf mogen kijken hoe een nieuwe plek (bv. zwembad, museum, pretpark, festivalterrein,...) eruit ziet, een dagschema met pictogrammen en visuele symbolen, prikkelarme winkelomgeving, antwoorden geven zonder tijdsdruk,...

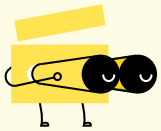

KIJK & LUISTER

leerkracht stelt de vraag, leerlingen zoeken het antwoord

EXTRAORDINARY is een speelfilm met levende acteurs. Maar niet altijd! Soms wordt de film onderbroken door stukjes animatiefilm. Op een onopvallende manier verandert het beeld daarna terug van 'getekend' naar 'live action'. Weet je nog hoe en op welke momenten dat gebeurde. **Wat is daarvan het effect?**

O.a. de treinreis, de autorit tijdens het verhuizen, een wandeling door de stad, de overgang van een maquette naar een echt gebouw, en de inbraak met de twee dansende boeven op het dak werden uitgewerkt in animatie. Daardoor gaat de wereld er net iets kleurrijker en sprookjesachtiger uitzien.

leerkracht stelt de vraag, leerlingen zoeken het antwoord

Weet je **wanneer het verhaal van EXTRAORDINARY zich precies afspeelt**? De hoofdpersonages lijken kinderen uit de wereld van vandaag, maar de decors en voorwerpen uit de film (props) sturen ons terug in de tijd. **Weet je nog welke voorwerpen en objecten er niet leken te passen in onze tijd?**

Heel oud gsm-model, alle auto's zijn oldtimers, mama luistert naar een cd in de auto, de beveiligingsapparatuur in het museum, de kantoorspullen (rekenmachine e.d.) van papa,... We worden teruggestuurd naar het verleden, maar een precies tijdperk kan je er niet opplakken. Het gaat eerder om een tijdloze wereld.

leerkracht stelt de vraag, leerlingen zoeken het antwoord

De film probeert soms via animaties duidelijk te maken hoe het wereldbeeld van personen met autisme eruit ziet en hoe het voelt. Dit gebeurt vooral wanneer Milan een paniekmoment heeft. Dan lijkt de camera in zijn hoofd te kruipen. **Wat gebeurt er dan in de film om zijn verwarring duidelijk te maken? Helpt dat om je in te leven in de ervaring van een persoon met ASS?**

Meestal grijpt Milan eerst naar zijn oren - auditieve prikkels zijn voor hem moeilijk te verwerken - en slaat tegen zijn hoofd. Lichten in de omgeving flikkeren aan en uit (= visuele overprikkeling). Zijn lijntjestekeningen komen tot leven en veranderen in golven die zijn wereld overspoelen. Milan houdt zich met moeite staande tussen al dat golvende geweld.

leerkracht stelt de vraag, leerlingen zoeken het antwoord

De film vertelt een realistisch verhaal, maar ook weer niet helemaal: een aantal zaken zijn zodanig overdreven (o.a. het kleurgebruik, de volwassen personages,...) dat ze de werkelijkheid wat overstijgen. Ze creëren een soort 'hyperwereld' waarin we onze dagelijkse wereld nog wel herkennen, maar die er toch een beetje anders uitziet dan normaal. **Probeer op te lijsten welke volwassen personages we allemaal in de film hebben gezien, en op welke manier ze zich anders gedroegen dan werkelijke mensen. Vond je dat grappig, of net niet?**

Papa en zijn absurde kantoorbaan, mama die mindfulness oefeningen doet in de auto, een politieman in korte broek en een huilende politieman op de persconferentie, het ziekenhuis met de slechtziende receptioniste, de nonchalante nachtwakers, de criminele dokter-hypnotiseur en de bewonderende verpleegster, de klunzige sociaal werkers, enz.

DOE-OPDRACHT

individuele opdracht

Doodle jij soms? Doodlen is wanneer je, terwijl je de les volgt of in een vergadering zit, achteloos streepjes of figuurtjes op een blad papier zet. Je concentreert je niet op het tekenen; soms ben je zelfs verrast door het resultaat dat je bereikt met een minimum aan inspanning en focus. Noem het gerust "kribbelen".

Ook Milan trekt de hele dag streepjes op papier. Volgens Alice wordt hij daar rustig van. Het lijkt wel alsof hij aldoor aan het doodlen is. Maar wat gaat er intussen door hem heen?

Laat de leerlingen al doodlend "de inhoud van hun hoofd" op papier zetten.

ZO DOE JE DAT!

Je hebt een potlood en een leeg blad papier nodig.

Teken midden, onderaan de pagina, een eenvoudig hoofd. Een rondje met 2 ogen, een mond en een neus volstaat (je mag eventueel ook gedetailleerder werken). Boven en rond dat hoofd komen de doodles, dus laat voldoende ruimte vrij.

Teken nu alles wat er in je hoofd zit; je moet niet werken aan de details, het belangrijkste is dat je zonder al te veel focus alles tekent wat er rondspookt in je hoofd. Dingen die je dwarszitten, waar je vrolijk van wordt, waar je naar uitkijkt, of zomaar zinloze gedachten die door je hoofd dwarrelen. Je mag ook woorden gebruiken. Zolang je maar niet te veel inspanning doet om elke gedachte apart uit te werken - gewoon de sluizen van je hoofd openzetten en alles laten stromen. Zo krijg je een gedoodlde dwarsdoorsnede van alles wat er die dag in jouw hoofd zit.

Veel tekenplezier!

(© 'Ceciel maakt')